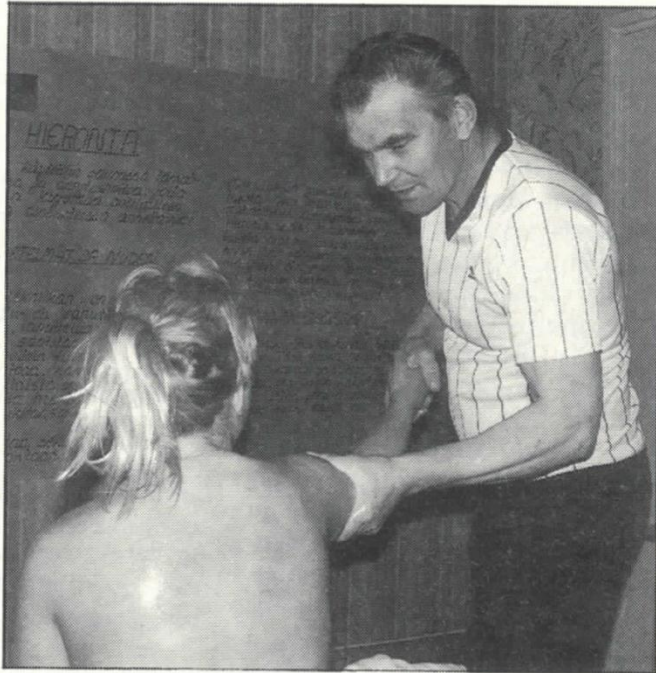

Kokemusvaikutukset, valinnat ja osallisuus

CAM –tutkimus Suomessa ja tutkimuksen haasteet

Kuva 2. Jäsentenkorjaaja Olavin kehittämä olkanivelten ”mobilisaatio” käynnissä.

Lähde: Hernesniemi 1989a, 801

Minna Sorsa

Vaihtoehtoiset ja täydentävät hoidot
tutkimusseminaari 13.11.2015

Minna Sorsa, TtM

Yhteistyössä: Pauliina Aarva
Pia Vuolanto, Sami Siltanen, Kaija Helin

- Elektra
- Arto
- Medic

- Medline
- Scopus

CAM -terapia

Complementary medicine

Complementary therapy

Epäviralliset hoitomuodot /
hoidot

Integratiivinen lääketiede

Kansanparannus

Luontaishoidot

Luontaislääkintä

Täydentävät hoitomuodot

Uskomushoidot

Vaihtoehtoiset hoidot

Vaihtoehtohoidot

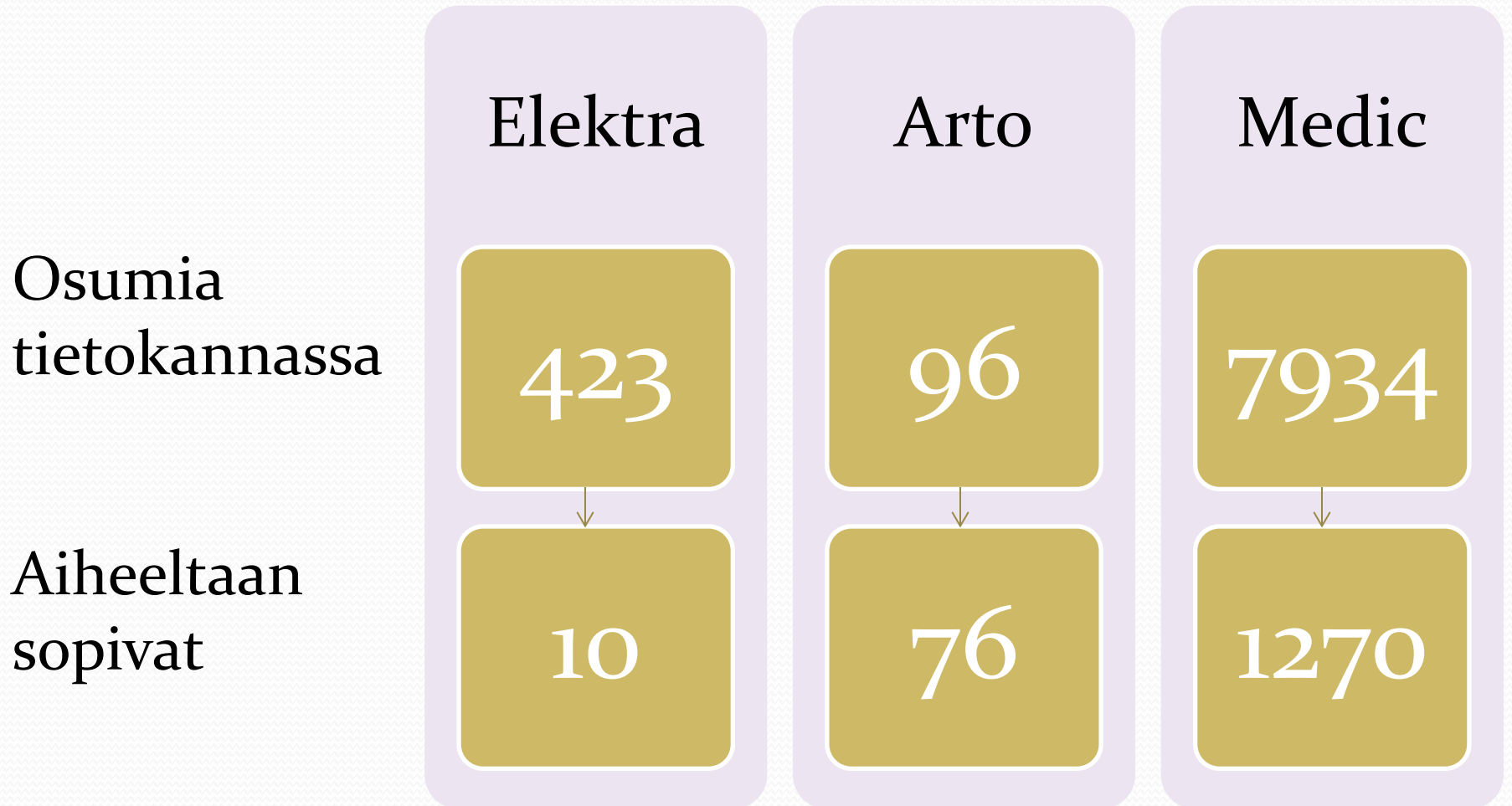

Käsitteiden valinta osoittautui haastavaksi, sillä samoilla hakusanoilla löytyi hyvin monenlaista aineistoa

Esimerkki

- **Virallinen termi ”complementary therapy”** Medic tietokannassa tuotti 16767 osumaa laajalla haulla ja asiasanana vain hiukan vähemmän
- Artikkeleiden nimiä:
  - Vaikean skolioosin hoito
  - Milloin ja kenelle aloitan dialyysihoidon?
  - Psykykenlääkkeiden käytön sudenkuopat
  - Diabeetikon jalkaongelmat

Aineiston muodostuminen (kaikki hakusanat)

Katsauksen ulkopuolelle jäävässä
aineistossa on

- 1) tieteellisen lehden näkökulma tai
mielipidekirjoitus,
  - 2) ammatillisten lehtien julkaisuja,
  - 3) kirjoja,
  - 4) raportteja (joita ei vielä ole tarkistettu)
- Aihepiiriltään ulkopuolelle jäi
- 1) eläinten hoito
  - 2) Suomen ulkopuolella tehty tutkimustyö

Aineistosta poistettiin lopuksi päällekkäiset lähteet

- Väitöskirjatöitä

11

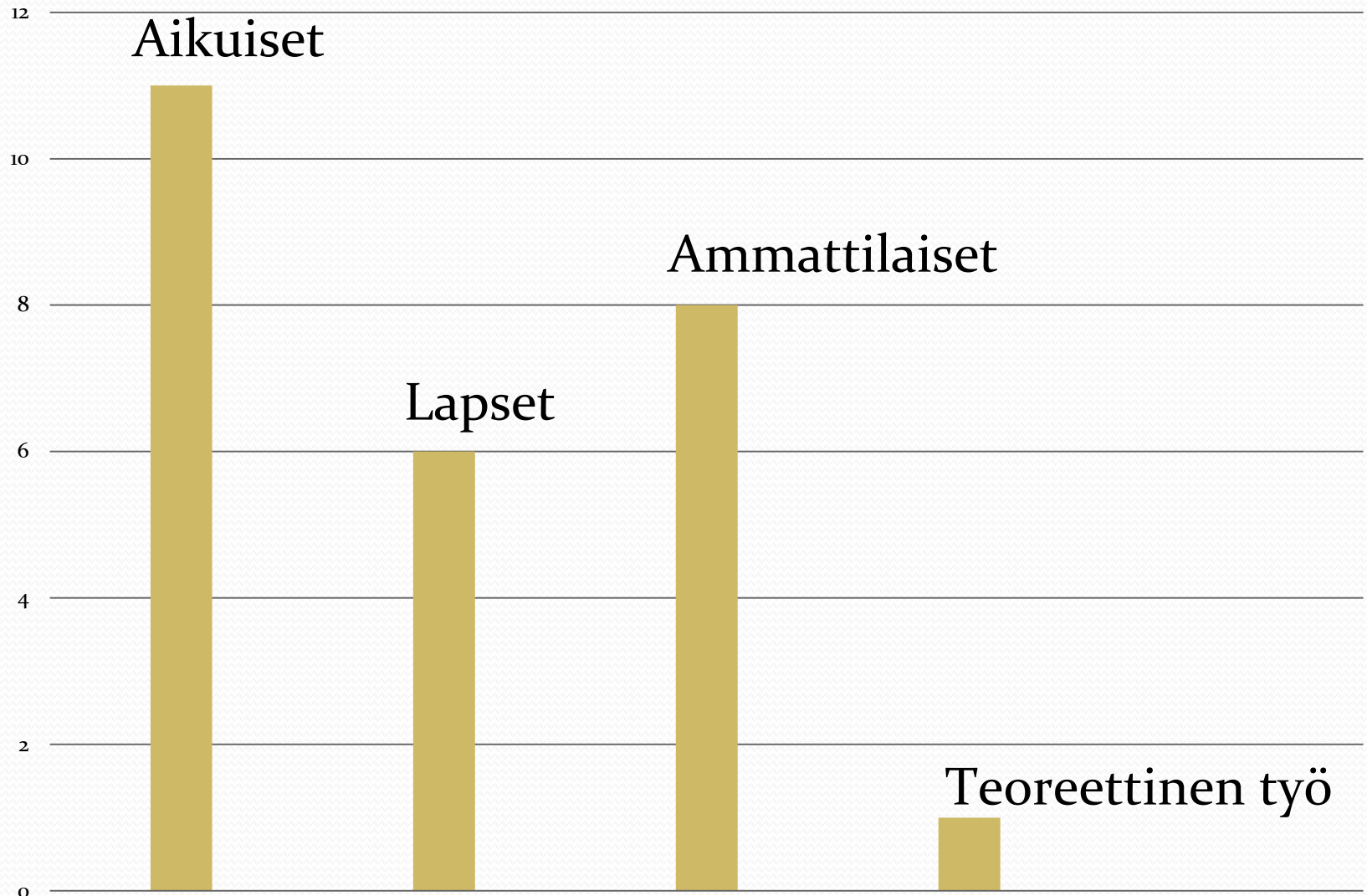
- TÄSSÄ ALUSTAVASSA
KATSAUKSESSA:
- Tieteellisiä tutkimuksia

26

Tuloksia

Tutkimuksen kohde

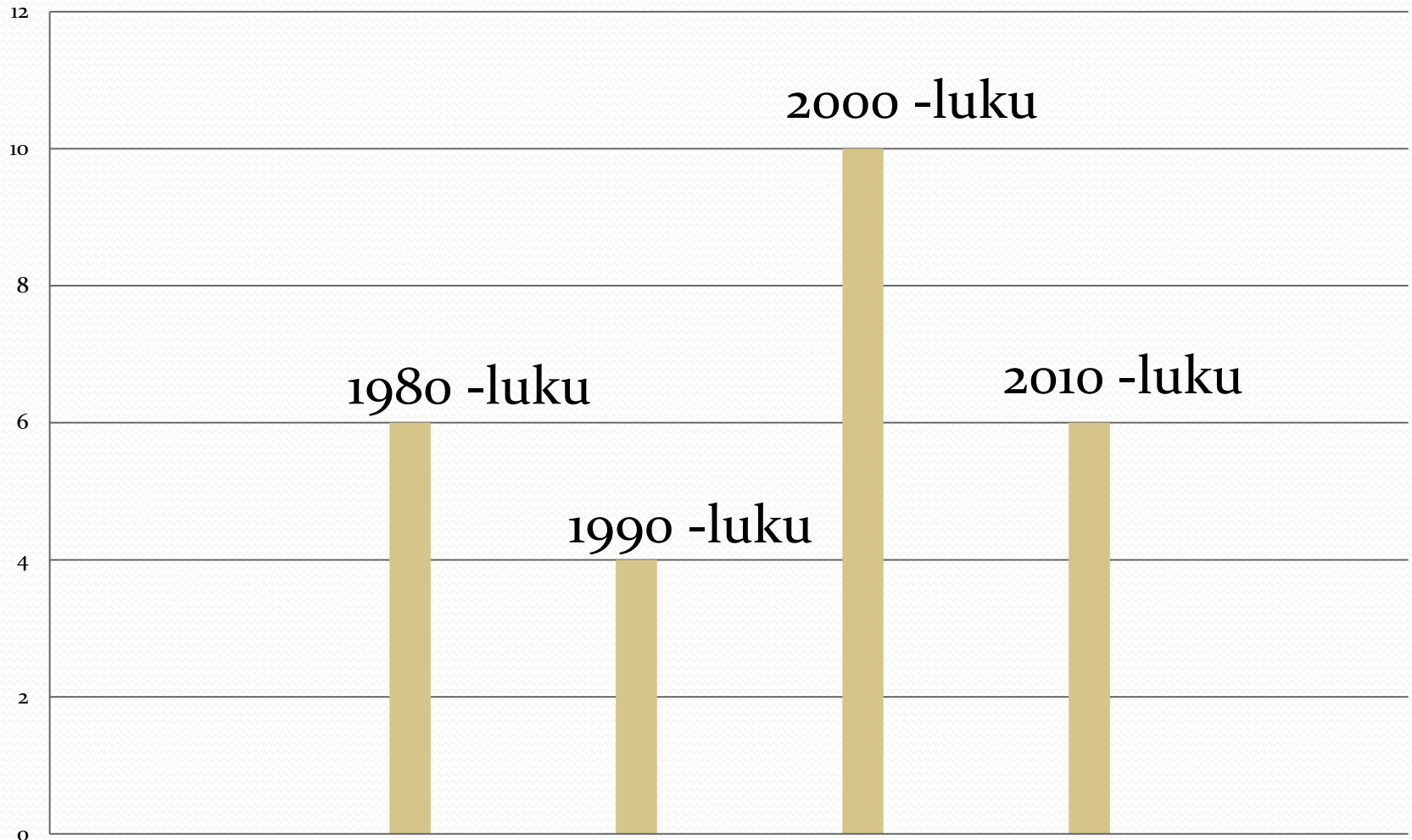
Vaihtoehtolääkintä on käsitteenä selkiytymätön ja monimerkityksinen. Se on kuitenkin terminä vakiintunut, ja sitä käytetään melko yleisesti tarkoittamaan kaikkea lääketieteen ulkopuolista hoitoa. Täten vaihtoehtolääkinnän piiriin kuuluvat sekä perinteinen kansanlääkintä että uudempi kaupallinen »tuontilääkintä» (esimerkiksi kaupallisesti myytävät luonnonlääkkeet, luontaistuotteet, vyöhyketerapia). Sen hoitomuodoilta ei vaadita tieteellisesti todettua näyttöä eikä sen opinkappaleilta pyrkimystä tautispesifiseen ajatteluun. Sen maailmankuva ulottuu luonnontieteen ulkopuolelle.

Lähde: Vaskilampi & Pylkkänen 1991, 1061

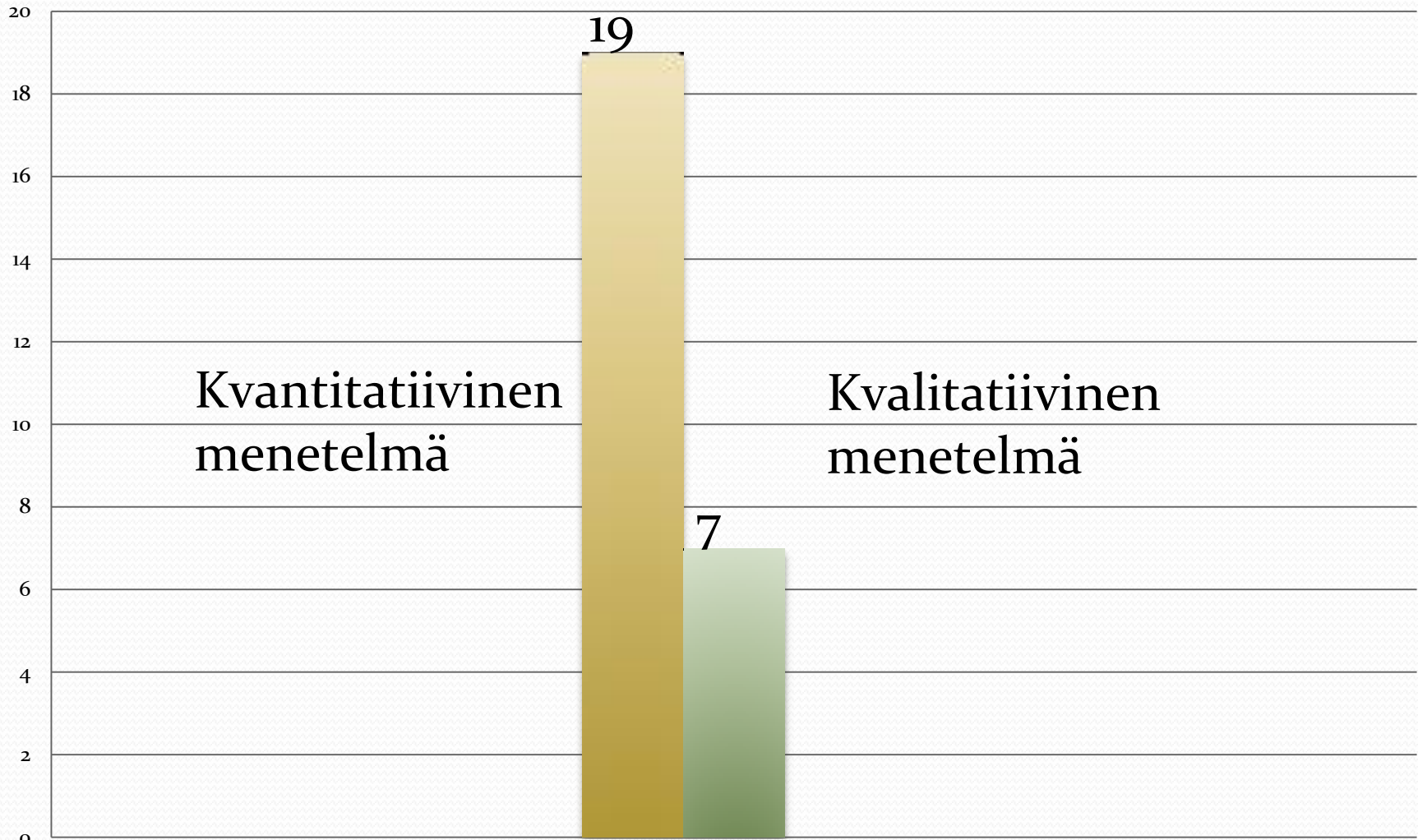
uhkaan. Sekä lääketiede että vaihtoehtolääkintä tarjoavat yksilölle keinoja hallita sairauksia ja edistää terveyttä. Myös tällä alueella vaihtoehtolääkinnän toimintakenttä on laajempi kuin koululääketieteen. Onnellisuus, hyvinvointi ja itsensä kehittäminen ovat keskeisiä vaihtoehtolääkinnän tarjouksia tällä alueella. Sangen usein käytetyt keinot tähtäävät »superterveyteen». Vaihtoehtolääkintä antaa sairauksia koskevat selityksensä joko arkikielellä tai hyvinkin esoteerisin termein.

Vaihtoehtolääkintä toimii osin yhteisellä alueella koululääketieteen kanssa. Sen piirissä on kuitenkin lisäksi useita koulukuntia, jotka tuottavat selvästi biomedisiinisen ajattelun ulkopuolelle sijoittuvia sairauden selityksiä. Hoitomuodot eivät ole sidoksissa luonnontieteellisen käytännön mukaiseen tieteelliseen näyttöön kuten lääketieteen keinot.

Julkaisujankkohta

Tutkimusmenetelmä

Suomalaiset perinnehoidot

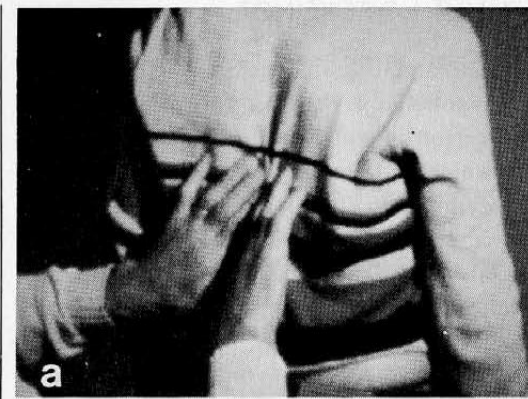
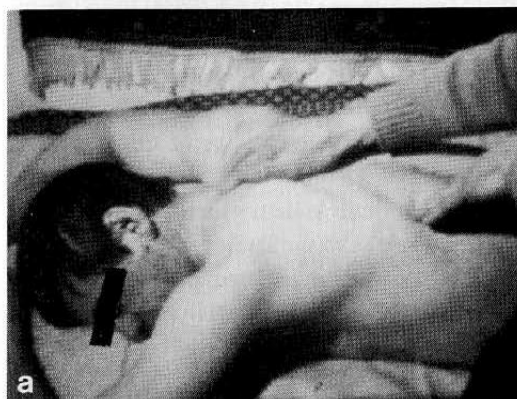
- *Jäsenkorjaus*, niin jäsenkorjaajien työtä kuin menetelmiä

(Hernesniemi 1989a, Hernesniemi 1989b, Hänninen ym 2004, Zaproudina ym 2007)

- *Saamelaiset kansanparantajat*

(Räisänen ja Räisänen 1981)

- *Kuppaus* (Vaskilampi ja Hänninen 1981) ja erilaiset ravintoon ja kasveihin liittyvät kysymykset

K u v a 2. EP:n selkärankatutkimus (a) ja niskan käsitte- ly (b).

Lähde: Hernesniemi 1989b, 761

Tutkimuksia ”hauraat” asiakasryhmät

- **Syöpähoito ja saattohoito: tiedon aukkoja** (*Hinkka ym 2004, Hökkä ym 2014*)
- **Mielenterveyspotilaat** (*Wahlström ym 2008*)
- **Lapset** (*Siponen ym 2012, 2013; Niskala ym 2009; Korvenranta ym 1996; Hämeen-Anttila ym 2011*)

Tutkimuksia henkilökunnan näkemykset

- Lääkäriliitto on tehnyt säännöllisiä jäsenkyselyjä vaihtoehtohoidoista

(Klaukka ym 2008, Vertio ym 1995, Ilmanen ym 2013)

- Lääkärikunnalla ei ole stereotypioita vaihtoehtoisista hoitomuodoista, vaan käsitykset vaihtelevat terapiakohtaisesti

(Klaukka ym 2008, 2845)

- *Salmenperä (1998, 2001, 2003)*

Tutkimuksia asiakkaita

- Syöpäpotilaat ”ottavat oman arkielämänsä haltuun”. Näkökulma yksilöön toteutuu laajempaan kuin sairastavana ihmisenä, CAM –terapiat tukevat ja luovat toivoa. *(Naal 2008, 96.)*
- *Meriläinen ym (1986), Hämeen-Anttila ym (2011), Salmenperä ym (2002), Naal (2008)*

Käsite ”uskomushoito” Suomessa (magical belief) (Aarnio & Lindeman 2004)

- Vastakohta asiakaslähtöiselle tutkimukselle on katsanto, jossa ulkoapäin pyritään ymmärtämään ihmisen käyttäytymistä
- Mikä CAM -hoitomuotojen suosion taustalla? ->selitysmalli, jonka mukaan käyttäjät ohjautuvat harhaan, sillä ”maagiset uskomukset saavat maailman näyttämään organisoituneelta, ennustettavalta ja kontrolloitavalta”.

Tutkimuksen haasteita ja ideoita tulevaan

Tutkimuksen haasteita

- 1. tieteellistä tutkimusta on vähän*
- 2. kansainvälinen nykytutkimus ja sen tulokset*
- 3. käsitteistö on monimuotoinen, ja vaatii selkeyttämistä*
- 4. ymmärrystä eri hoitomuodoista ja siitä, mikä niissä on auttavaa*
- 5. monimutkaisen maailman tarkasteluun tarvitaan uusia linssejä ja katsomisen tapoja*

Tutkimuksen haasteita (jatkuu)

6. suomalainen *kansanlääkintä ja siitä juontuneet perinteet*

7. *paikka yhteiskunnassa*

8. *asiakasnäkökulma nykyistä selkeämmin mukaan*

9. *kokemusvaikutusten tutkimuksen käynnistämistä Suomessa*

Kiitos

Yhteystiedot:
Minna Sorsa
+358-50-4627379
minna.sorsa@uta.fi